

Fundacja Odpowiedzialna Polityka

Aleja Stanów Zjednoczonych 16/76
03-965 Warszawa

Warszawa, 24 października 2025

Szanowni Państwo,

ze względu na skierowanie Druku 505 - Ustawy o zmianie ustawy – Kodeks wyborczy do prac w senackich komisjach, pozwalamy sobie przekazać na Państwa ręce uwagi, które mamy nadzieję, będzie jeszcze można uwzględnić w toku dalszych prac legislacyjnych.

- 1) Naszą uwagę zwróciła sytuacja wyborców za granicą. W myśl proponowanego art. 53k §4 Kodeksu wyborczego, wyborca który otrzymał pakiet do głosowania np. w piątek przed II turą, nie będzie mógł zanieść go osobiście do komisji. W efekcie z winy operatora pocztowego mógłby utracić możliwość udziału w głosowaniu. Zważywszy, że wysyłka pakietu może nastąpić nawet w poniedziałek przed głosowaniem, sytuacje takie mogą być powszechne, co niewątpliwie odbiłoby się nie tylko na liczbie oddanych głosów, ale również percepcji społecznej. W praktyce głosowanie korespondencyjne za granicą mogłoby stać się pewnego rodzaju pułapką, w której wyborca nie ma możliwości oddać głosu, nawet gdy po pierwszej turze jest przekonany, że wysyłka nie dotrze. Wykluczenie możliwości oddania pakietu stałoby w sprzeczności z założonymi celami, w szczególności mogłoby doprowadzić do spadku liczby głosów w niektórych okręgach konsularnych. Wskazane byłoby więc wprowadzenie odpowiednika art. 53k §3 dla wyborców w obwodach zagranicznych.
- 2) Uwagę zwraca forma wysyłki pakietu za granicą tj. przesyłka nierejestrowana. O ile rozumiemy dążenie do obniżenia kosztów, nakładu pracy i odnotowujemy fakt, że przesyłka rejestrowana w różnych krajach może być mniej powszechna lub wręcz niedostępna, wybrane rozwiązanie budzi zastrzeżenia co do przejrzystości procesu dla wyborcy, jak i dla obserwatorów. Wskazane byłoby rozważenie innych rozwiązań np. (w kolejności preferencji):
 1. rejestrowanie wysyłki pakietów wyborczych w kraju i za granicą w *Centralnym Rejestrze Wyborców* (nie tylko w spisie jak proponuje się w art. 53h §8 Kwyb),
 2. rejestrowanie wysyłki pakietów wyborczych za granicą w *systemie eWybory* prowadzonym przez MSZ i wysyłanie automatycznej wiadomości e-mail/SMS o nadaniu,

3. wysyłka *pocztą rejestrowaną* z możliwością odstąpienia od takiej formy w *porozumieniu z właściwą komisją okręgową*.
- 3) Kwestią, którą dajemy pod rozagę, jest także przymus tworzenia komisji dedykowanych do głosowania korespondencyjnego. W myśl proponowanego art. 14. §2 Kwyb jedynym warunkiem koniecznym jest zgłoszenie woli przez 100 wyborców. Proponujemy, by umożliwić odstąpienie od tej zasady *za zgodą Państwowej Komisji Wyborczej*, szczególnie w sytuacjach, gdy prowadziłoby to do ujawnienia obywatelstwa i miejsca zamieszkania obywateli polskich narażonych na represje ze strony osób trzecich lub państwa przyjmującego. Ujawniono by także w ten sposób liczebność obsługi bazy wojskowej, pokojowej, zgrupowania funkcjonariuszy itp.
- 4) Mając też na względzie sytuację geopolityczną i doświadczenia poprzednich wyborów, wskazane byłoby rozważenie, czy dopuszczalne byłoby też odstąpienie od przeprowadzania głosowania korespondencyjnego, gdyby lokal wyborczy lub miejsce dostarczania pakietów znajdować się miało na terenie bazy wojskowej czy miejsca zgrupowania funkcjonariuszy poza granicami RP (misje wojskowe, pokojowe, EULEX itp.), ambasad i konsulatów w krajach wysokiego ryzyka. Dostarczanie przesyłek bez sprawdzania zawartości stanowi zagrożenie dla życia i zdrowia żołnierzy, funkcjonariuszy, urzędników i wyborców znajdujących się na terenie takiej bazy czy budynku.

Niezmiennie pozostajemy do dyspozycji zarówno Komisji ds. zmian w kodyfikacjach jak i Podkomisji ds. nowelizacji prawa wyborczego i służymy wszelką ekspercką radą.

Z wyrazami szacunku,

Zofia Lutkiewicz

Prezeska Zarządu